

Nyhetsbrev

Stiftelsen Emigrantskipet Restauration

Å R G A N G 3

M A R S 2 0 1 0

SPONSORER

- SR-Bank
- Solstad Shipping
- Johs Østensjø Rederi
- Audun Skartveit
- Inge Steenslands stiftelse
- Stavangerske
- Norwegian America Foundation
- Falkeid Shipping
- Sparebanken Vest
- Finns Konditori
- Karl Jørgen Otterén
- Karl Johan Raugstad
- Eirik og Hildegunn Bru
- SR-Bank—Finnøy
- Losskøyta Tanager
- Anna av Sand og Wyveren
- Seilmaker Mathiesen
- Eivind Bru
- OH Meling
- Ladstein Bygg
- E. Rossavik og W. Svingen
- Karl Johan Raugstad
- Tor Tolleisen
- Trident Seafood
- Kleng og Anne Bråtveit
- Rygjåbø vidaregåande skole
- Dr. Arne Ness
- Simex Mechanical AS
- Krosshaug Invest

Leder — dåpen i Stavanger

Motiv: Jorunn S. Vestbø
Foto: It-Finnøy

Det føles fantastisk at vi nå er inne i målområdet med vårt store prosjekt; den nye Restauration. Kopien av den gamle og historiske – skal på vannet og settes inn i fart. En stor drøm er gått i oppfyllelse og et dristig prosjekt er fullført.

16. juni er fastsatt som dato for skipsdåpen. Seremonien vil finne sted i Vågen i Stavanger, etter at den nye Restauration, som den gamle, har seilt til byen fra Ryfylke. Mange av utvandrerne kom jo fra nord i Rogaland. 52 utvandrere foretok en dristig reise med en enkel farkost, og et lite jentebarn så dagens

lys under sjøreisen. De som dro mot vest med Restauration seilte mot en ny og fremmed verden i tro på og overbevisning om at det ville gi dem et bedre liv.

De som skal seile med den nye Restauration under kommando av skipper Curtiss Anderson og hans mannskap, vil oppleve seilskutens seilas i et storslagent landskap. Jeg er overbevist om at det vil gi fantastiske opplevelser for mange mennesker.

Restauration er ingen stor båt. I det mektige fjordlandskapet som er vårt, vil båen kanskje oppleves som en liten prikk. Størrelser vil i alle fall bli tydelig anskueliggjort når Restauration seiler inn til dåpsseremoni i Stavanger havn side om side med Queen Mary II, en gang verdens største cruiseskip.

Men for Restauration er det ikke størrelsen på skipet som teller mest, men den store og

viktige historien som bæres over båtens kjøll og under dens seil.

Det er ikke bare fysisk størrelse som skaper kontrastene mellom Queen Mary II og Restauration. Queen Mary II har seilt mennesker som har vært bemidlet til å kjøpe seg den luksus som et cruiseskip kan gi. Restauration seilte mennesker som kom fra karrige kår og mennesker som følte at de mangler frihet til å tro og å ytre. De nådde en havn som oppfylte en drøm. Restauration var og blir et viktig element i historien om den norske utvandringen til Amerika.

Når vi nå får Restauration under seil og ser den stolte skute seile gjennom vårt vakre fjordlandskap, vil det gi næring til tanke og ettertanke både om den tid som var og den som kommer.

Jorunn Strand Vestbø

Styreleder

Stabelavløpning på Finnøy den 15. april

Finn frem kalenderen og merk av torsdag 15. april, da blir det fest!

Restauration skal sjøsettes og alle venner og sponsorer er hjertelig velkomne. Det er lagt opp til et stort og variert arrangement med Restauration i hovedrollen. Hanne Krogh med band vil runde av en forhåpentligvis uforglemmelig dag med konserten "Vestavind". Konserten vil holdes inne i Ryfylke Trebåtbyggjeri sine lokaler på Finnøy.

Før konserten skal Restauration sjøsettes og de fremmøtte vil ha anledning til å

gå om bord og ikke minst få hilse på de som har bygget båten.

Vår egen profesjonelle forteller, Anne Elisebeth Skogen, vil gi liv til historien om menneskene om bord på Restauration, norgeshistoriens mest kjente emigrantfartøy. Da er vi satt i den rette stemningen før konserten med Hanne Krogh starter.

Hanne vil med sangene og musikken sin ta oss med på en historisk reise med blikket vendt vestover.

Nordsjøen og Atlanterhavet har for oss vestlendinger alltid vært nært, og rett

bakom lå Amerika, der "alle" hadde slekt og venner. Kanskje sitter vi igjen med denne følelsen under konserten? Uansett så garanterer vi de som møter opp en fantastisk konsertopplevelse, selv til de som ikke ofrer havet, vestlandet eller Amerika en eneste tanke.

Konserten med Hanne Krogh er et åpent arrangement hvor alle er velkomne. Det er begrenset med plass, så vær ute i god tid med billettbestilling. Pris kr. 280

Arne Nordbø tar imot bestillinger på tlf eller helst SMS 922 39 177 eller e-post: post@arnefar.no

Stabelavløpning

— en definisjon:

Stabelavløpning er sermoneillett knyttet til å sjøsette et skip.

Kilde: Wikipedia

Hanne Krogh med band vil opptre i Trebåtbyggjeriet på Finnøy den 15. april, kl. 18.30

"Hanne Krogh på Utsira.
Fotograf: Nils Lund

Konsert med Hanne Krogh "Vestavind"

Sted: Ryfylke Trebåtbyggjeri

Tid: Torsdag 15. april kl. 18.30.

Pris: 280 kroner pr. pers.

Billettbestilling: Arne Nordbø, tlf. eller SMS 922 39 177.
E-post: post@arnefar.no

Nytt fra Ryfylke Trebåtbyggjeri

Bildet under viser Reidar Hadland i full gang med å smi beslag til Restauration. Dette bildet kan stå som et eksempel på alle de viktige oppgaver som må utføres før Restauration er sjødyktig og seilklar.

På nyåret og frem til i dag har det vært 4 –5 personer engasjert i byggingen av Restauration. Disse er; Curtiss Anderson, Tor Vignes, Reidar Hadland, Ola Flejså og Jørn Flejså.

”Det har vært nok av utfordringer knyttet til det å bygge en så stor klinkerbåt. Ut ifra de erfaringene vi sitter igjen med nå, kan man si at det mer tidkrevende å lage en klinkerbygd enn det er å lage en kravellbygd båt,” hevder Jørn Magne Flejså, daglig leder i Ryfylke Trebåtbyggjeri.

Det er mye som nå skjer parallelt på byggeriet. Dekk og skrog er nesten ferdig. Dekket er av furu og er behandlet med amerikansk terpentintin, linolje, soppdreper, og tjærebehandling. Dekket er behandlet og ”drevet”. Rekkene og naglebenken er ferdige.

Innredning under dekk er snart ferdig. *”Vi har laget to langsgående benker under dekk og med to rom forut som skal brukes til toaletter. Akterut vil det være en lugar med køyeplass for hele mannskapet.* sier Jørn.

”Vi tar litt godt i når det gjelder fasiliteter. Vi er ganske sikre på at Restauration ikke hadde egne toaletterom om bord. men vi har regelverk å forholde oss til og da må disse løses først, selv om det av og til går på bekostning av det originale uttrykket,” sier Jørn.

Rigging av Restauration vil vår nyansatte skipper, Curtiss Anderson arbeide med. Alle mastene er i furu og seilene får vi sydd på Lyngør. Seilduken kommer fra Skottland og fargen er lys grå.

”Det skal bli båt av gamle glør”

Reidar Hadland i full gang med bearbeiding av beslag som skal brukes i båten. Nesten alle beslag på båten er gjort i Ryfylke Trebåtbyggjeri sin egen smie.

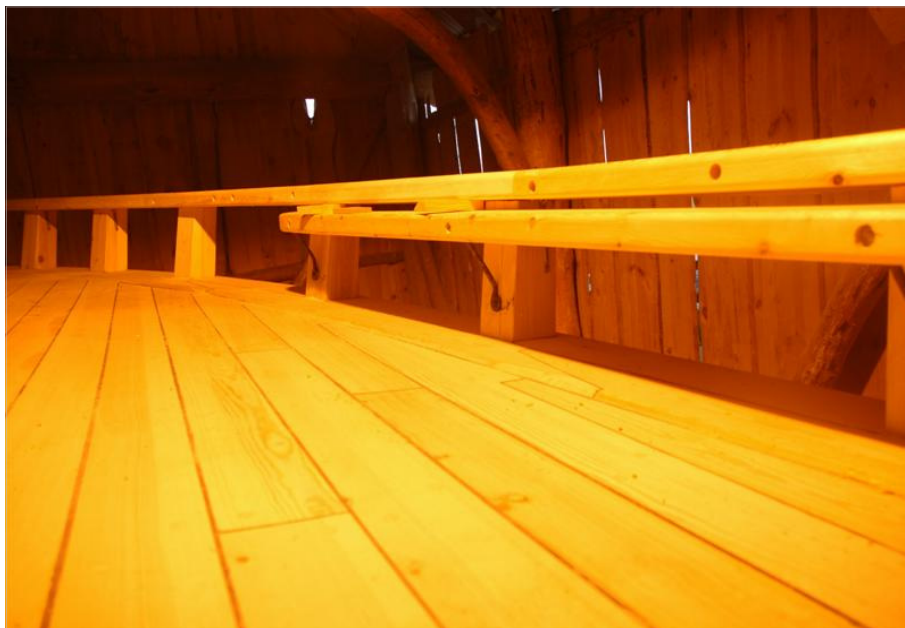
Foto: Kåre Vignes, Ryfylke Livsgnist

Forts. Nytt fra Ryfylke Trebåtbyggjeri

På dekk

Dekk og rekker tar form.

Foto: Kåre Vignes, Ryfylke livsgnist

Under dekk

Innredning skal ferdigstilles før motoren installeres.

Foto: Kåre Vignes, Ryfylke livsgnist

Forts. Nytt fra Ryfylke Trebåtbyggjeri

Strøk på strøk
 Det er viktig at skroget behandles og ”mettes” før sjøsetting.

Foto: Kåre Vignes

Fargevalg

“Fargevalget er ikke helt tilfeldig, men er valgt ut i fra datidens tradisjoner,” sier Jørn Flesjå.

Foto: Kåre Vignes

SluppHekk

Etter å ha grunnstøtt utenfor Egersund ble jakten “Emanuel” ombygget med blant annet slupphekk og slupprigg og fikk navnet “Restauration”.

Foto: Kåre Vignes, Ryfylke livsgnist

forts. Nytt fra Ryfylke Trebåtbyggjeri

Masteemnene er,
som med det meste
trevirket på
Restauration, av furu.

Foto: Kåre Vignes,
Ryfylke Livsgnist

Curtiss Anderson — sjefen ombord på Restauration

Dekksluke.

Foto: Kåre Vignes,
Ryfylke livsgnist

Vår mann til å føre skuta er Curtiss Andersson. Med bred erfaring innen seiling, båtbygging og opplæring av mannskap er det ikke akkurat en førstereisegutt som mønstrer på Restauration. Styret er rimelig trygge på å ha funnet rett mann til jobben som hovedskip-

per og har vedtatt å ansette Curtiss i en deltidsstilling.

Curtiss Anderson er, som navnet antyder, ikke fødd i Norge. Han er fra Oklahoma og flyttet sammen med resten av familien til Stavanger på 70-tallet. Faren fikk ”jobb i oljå”.

Curtiss skal ha ansvaret for opplæringa av mannskapet. Han har vært skipper på flere lignende og større seilfartøy, som for eksempel Mathilde, stasfartøyet til Hardanger Fartøyvern-senter.

Velkommen ombord i Restauration anno 2010

Av Kåre Vignes, Ryfylke Livsgnist

Ferdigstillingen av replikaen av utvandrerskipet Restauration er nært forestående. I skrivende øyeblikk er det bare noen dager til skipet skal på sjøen for første gang. Den første reisen blir kort, over på slipp for å installere blant annet motor. Den 15. april blir det stabelavløpning med en seremoni for venneforening og sponsorer, og så blir det åpent hus i Ryfylke Trebåtbyggeri på kvelden. Hanne Krogh kommer til og med.

Det er vårt mål at en tur med Restauration skal være en kulturhistorisk opplevelse. Her skal man møte historier om utvandrene som reiste ut i 1825, man skal få den samme følelsen av å være nær havet, og man skal til og med få kjennene noen av de samme smakene som Lars Larsen Geilane og de 51 andre utvandrene fikk smake på turen over havet.

Det er vårt mål at en tur med Restauration skal være en kulturhistorisk opplevelse

I arbeidet med å lage turopplegg har stiftelsen bak Restauration samarbeidet med Ryfylke Livsgnist. Man har engasjert fortellere, mathistorikere og kunsthåndverkere for å kunne tilby et produkt som blir noe helt utenom det vanlige.

En tur med Restauration kan for eksempel starte med buss fra Stavanger gjennom tre undersjøiske tunneler til Judaberg på Finnøy. Her ønsker mannskap og guide velkommen, og man får servert en liten smakebit av maten som kan ha blitt servert om bord på Restauration for snart 200 år siden. Man går så om bord i båten, og så er det ut på Ryfylkefjordene. Etter en stund blir man geleidet

under dekk der man blir servert historien om utvandrene. Fortellingen vil bli delt opp i flere deler, så man skal ikke gå glipp av naturen på vei innover fjordene mot Fisterøyane eller Sjernarøyane. Mer mat får man også servert.

En tur med Restauration skal inneholde tre elementer: Opplevelsen av å være på en gammel seilskute, historiene som fortelles, og maten som serveres. Sammen gir disse et innblikk i svunne tider, og gir oss kanskje en bedre forståelse av hvordan det må ha vært å være en av de reisende på Restauration.

Kåre Vignes er ansatt i Ryfylke livsgnist med ansvar for tilrettelegging, markedsføring og bestilling av turer med Restauration.

Hva spiste de ombord på Restauration?

Vi vet ikke med sikkerhet hva mannskap og passasjerer hadde med seg av proviant under overfarten. Vi har ikke funnet noen provianteringsliste. Ei heller brev som forteller hva de spiste og drakk om bord på Restauration.

Men med få konserveringsmuligheter, et begrenset utvalg av mat og drikke, er det gode muligheter til å finne ut hva som var vanlig å ha med seg på en overfart tidlig på 1800-tallet. Vi har også hentet opplysninger om mat og drikke fra samtidige brev, håndbøker og dagbøker.

Da sluppen la ut fra kaien i Stavanger 1825, visste de ikke hvor lang tid reisen ville ta.

Det var derfor nødvendig å ta med mat med god holdbarhet. Nok vann til mannskap og passasjerer var det viktigste. Dette ble lagret på tønner og oftest bar kapteinen ansvaret med å rasjonere vannet.

Høyst sannsynlig må de ha hatt med tørket kjøtt, saltet kjøtt og sild. Spekekjøtt, flesk, spekesild og tørrfisk finnes i nær sagt alle provianteringslister i denne perioden, så man må anta at så var tilfelle også om bord på Restauration.

I tillegg kom flatbrød, kavring, smør, ost, prim, mel, sukker, erter, poteter, og kornvarer.

Til å leske strupen med, i tillegg til vann, var det mest van-

lig med melk, te og kaffe. Reisene tidlig på 1800-tallet gikk med seilskip og overfarten kunne ofte være både strabasiose og harde. Det var ikke uvanlig med sykdommer og pestutbrudd om bord.

Mot sykdom kunne anbefales litt brennevin, eddik og et par flasker vin samt rosiner og svsker til suppe mot sjøsyke.

Om bord på Restauratin var det var det Endre Salvesen Lindland som stod for matlagingen. Endre var bondesønn og kom fra garden Lindland i Sokndal.

Vi kan anta at spekesild var en viktig ernæringskilde ombord

Kjære venner og sponsorer

Da nærmer vi oss den store dagen hvor den "nye" Restauration skal sjøsettes og vi ønsker dere velkommen med på festen! Styret er takknemlige for alle bidragene som er kommet inn fra våre støttespillere. Det gjelder ikke bare økonomiske bidrag, men også faglige innspill og oppmuntringer underveis. Uten gavmilde sponsorer og gode venner ville dette store prosjektet fremdeles kun vært en fjern drøm. Nå er drømmen blitt virkelig og den 15. april vil vi invitere dere med på stabelavløpningen, og på konserten i etterkant. Vi lover god stemming.

Etter en litt trøblete start har det meste gått den rette veien for Stiftelsen Emigrantskipet Restauration. Ikke minst har styret vært fornøyd med valget av båtbygger. Det har vært et godt samarbeid mellom stiftelse og båtbygger fra start til slutt. utfordringer har det vært i massevis, både byggeteknisk og administrativt, men gode krefter har spilt på lag og vi har fått til løsninger vi alle kan stå inne for.

Vi gleder oss til å se dere på Finnøy Trebåtbyggjeri den 15. april, kl. 13.00

Med vennlig hilsen

Per Inge Bøe,

på vegne av styret i stiftelsen

Dåp av Restauration den 16. juni

Vår stolte skute skal døpes den 16 juni i Vågen i Stavanger. Dåpen vil være det naturlige høydepunkt i et 3-delt program om migrasjonskultur, med tittelen "Mot en annen strand".

Går alt etter planen skal Restauration tidlig onsdag morgen seile inn Byfjorden sammen med Queen Mary 2, et av verdens største Cruiseskip. Restauration vil legge til på Strandkaaien og kunne ta imot besøkende/ gjester.

Arrangementet vil starte med en avduking av en minneplate om Lars Larsen Geilane, lederen om bord på Restauration. Avdukingen vil skje på plassen hvor Lars Larsen vokste opp, nemlig det som i dag er Kongsgaten 52.

Etter avdukingen følger en parade til Strandkaaien hvor Restauration ligger fortøyd. Her vil det skuespillet "Mot en annen strand" fremføres. Regi er

ved Torfinn Nag. Skuespillet viser at utvandringen fra Rogaland er erstattet av innvandring, og er en modernisert og revidert utgave av Alfred Hauges utvandrerskuespill "De som dro ut".

Deretter skal båten døpes. Langs kaien vil det være boder med husflidprodukter og "utvandrerkost" og eksotiske retter fra Internasjonalt Hus.

Siste del av markeringen er åpning av utstillingen "Mot et bedre liv" som settes opp ved Stavanger Sjøfartsmuseum. Utstillingen skal vise parallelliteten mellom den historiske utvandring og forholdene i dag og er et samarbeid mellom Utvandrersenteret og Internasjonalt Hus.

Det vil komme mer informasjon om dåpen i neste utgave av nyhetsbrevet.

Stiftelsen Emigrantskipet
Restauration
4160 Finnøy
Tlf. 922 39 177
www.restauration.no

Red.: Per Inge Bøe,
peringe5@hotmail.com